

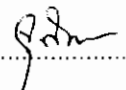
การพัฒนาแบบประเมินสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพห้องคลอด ในโรงพยาบาลศูนย์
เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

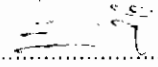
ปิยภัทร ปธานราษฎร์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
พฤษภาคม 2554
ลิขสิทธิ์เป็นขอมหาวิทยาลัยบูรพา

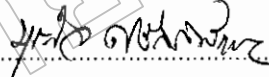
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ ปิยนันท์ ปธานราชบุรี ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล
ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

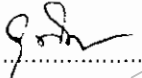
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

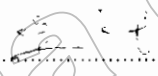

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฬาลักษณ์ บาร์มี)

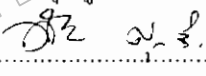

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ดร.สุวดี สุกกoo)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

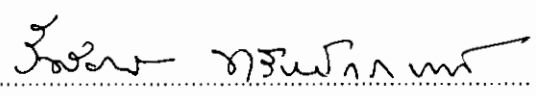

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.บุญใจ ศรีสถิตยัณรากร)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฬาลักษณ์ บาร์มี)

..... กรรมการ
(ดร.สุวดี สุกกoo)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์พริยา สุกศรี)

คณะพยาบาลศาสตร์อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการ
การศึกษาตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล ของ
มหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชนิกร ทรัพย์กรานนท์)

วันที่ 3 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2554

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์ ระดับบัณฑิตศึกษา
จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
ประจำภาคฤดูร้อน ปีการศึกษา 2553

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฬาลักษณ์
บารมี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่อง
ต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วน และเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบ
ขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ พิริยา สุภศรี คุณนิภาวรรณ รัชมภารัตน์ คุณกึ่งกาญจน์
คงสาคร ที่กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการ หัวหน้าพยาบาล หัวหน้าห้องคลอดและพยาบาลวิชาชีพ
ห้องคลอด โรงพยาบาลระยอง โรงพยาบาลชลบุรี โรงพยาบาลพระปกเกล้าจันทบุรี และโรงพยาบาล
เจ้าพระยาอภัยภูเบศร ปราจีนบุรี ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยใน
ครั้งนี้ รวมทั้งท่านอื่น ๆ ที่ได้เอื้อนามในที่นี้ ที่มีส่วนช่วยให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือ ซึ่งมีส่วน
ทำให้การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

ปิยฉัตร ปธานราษฎร์

51920062: สาขาวิชา: การบริหารทางการพยาบาล; พย.ม. (การบริหารการพยาบาล)

คำสำคัญ: สมรรถนะ/ พยาบาลวิชาชีพ

ปิยภัทร ปธานราษฎร์: การพัฒนาแบบประเมินสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพห้องคลอด ในโรงพยาบาลศูนย์ เขตภาคตะวันออก (DEVELOPMENT OF COMPETENCY EVALUATION TOOL FOR PROFESSIONAL NURSES IN LABOR ROOM IN THE EASTERN REGIONAL HOSPITALS) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์: ผศ.ดร.จุฬาลักษณ์ บารมี, Ph.D., ดร.สุวดี สุกุล, Ph.D. 130 หน้า. ปี พ.ศ. 2554.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและทดสอบคุณภาพของแบบประเมินสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพห้องคลอด ในโรงพยาบาลศูนย์ เขตภาคตะวันออก กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา คือ หัวหน้าห้องคลอดและพยาบาลวิชาชีพห้องคลอดในโรงพยาบาลศูนย์ เขตภาคตะวันออก 3 โรงพยาบาล คือ โรงพยาบาลชลบุรี โรงพยาบาลพระปกเกล้า จันทบุรี โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ปราจีนบุรี จำนวน 44 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบประเมินสมรรถนะที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นในการประเมินระดับสมรรถนะด้านความรู้ ด้านทัศนคติและด้านทักษะความชำนาญ จำนวน 2 ชุด ชุดที่ 1 หัวหน้าห้องคลอดประเมินพยาบาลวิชาชีพห้องคลอด ชุดที่ 2 พยาบาลวิชาชีพห้องคลอดประเมินตนเอง กำหนดเกณฑ์พิจารณาระดับสมรรถนะ 3 วิธี คือ 1) พิจารณาจากร้อยละของรายการพฤติกรรมที่ทำได้ในแต่ละสมรรถนะ 2) พิจารณาตามระดับสูงสุดที่ได้ครบทุกพฤติกรรม และ 3) พิจารณาตามระดับสูงสุดที่มีพฤติกรรมมากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 75 ในระดับนั้น ๆ ตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง โดยใช้วิธี Concurrent Validity และวิธี Known group โดยแบ่งระดับสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพห้องคลอดตามคุณลักษณะที่กำหนดโดย Benner (Novice-to-expert) และจำนวนปีที่ปฏิบัติงาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาร้อยละความสอดคล้อง และหาความแตกต่างของคะแนนจากการทดสอบ Kruskal-Wallis

ผลการวิจัยพบว่า ร้อยละความสอดคล้องของการประเมินระดับสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพห้องคลอด ทั้ง 3 วิธี ได้เท่ากับร้อยละ 68.29, 73.17 และ 63.41 ตามลำดับ จากทดสอบ ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยโดย Kruskal-Wallis จากการประเมินของหัวหน้าตึกระหว่างกลุ่มบุคลากรที่มีระดับต่างกันตามจำนวนปีที่ปฏิบัติงาน รวมทั้งคะแนนการประเมินตนเองของพยาบาลพบว่ามีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ผลการประเมินระดับสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพห้องคลอด ของหัวหน้าห้องคลอดประเมินพยาบาลวิชาชีพ และพยาบาลวิชาชีพประเมินตนเอง ทั้ง 3 วิธี พบว่าพยาบาลวิชาชีพห้องคลอดมีระดับสมรรถนะโดยรวมอยู่ในระดับ ดีมาก มากที่สุด รองลงมาอยู่ในระดับ ดี ไม่พบพยาบาลวิชาชีพห้องคลอดอยู่ในระดับต้องปรับปรุง

51920062: MAJOR: NURSING ADMINISTRATION; M.N.S.

KEYWORDS: COMPETENCY/ PROFESSIONAL NURSES

PIYACHAT PATANRAD: DEVELOPMENT OF COMPETENCY EVALUATION TOOL FOR PROFESSIONAL NURSES IN LABOR ROOM IN THE EASTERN REGIONAL HOSPITALS. ADVISORS: JULALUK BARAMEE, Ph.D., SUWADEE SAKULKOO, Ph.D. 130 P. 2011.

The purposes of this research were to develop competency evaluation tool for professional nurses working in labor room in the eastern regional hospitals and test its quality. The sample included 44 head nurses and professional nurses working in labor room at Chonburi Hospital, Prapokklao Chanthaburi and Chaopraya-Apaiphubeth hospitals. Two sets of the researcher-developed instruments were used to assess knowledge, attitude and skill dimensions of professional nurses' competency. First set was used by head nurses and the second was the nurses' self-assessment from. The nurses' competency levels were assigned with three methods; 1) based on percentage of behavior list that nurse demonstrated; 2) the highest level that nurse held all behavior from the list; and 3) level that nurse held at least 75% from the list. Construct validity was tested by concurrent validity and known-group technique. Qualification statements based on Benner's 5 levels (novice-to-experts) and years of working. Percentage agreement on competency levels and Kruskal-Wallis testing were used to differentiate five groups of nurses.

The findings revealed that percentage agreements of competency levels of professional nurses working in labor room based on three methods assessed by head nurses were at 68.29, 73.17 and 63.41, respectively. From Kruskal-Wallis test, competency levels of professional nurses assessed by years of working were statistical significant at the .05 level.

Most of professional nurses working in labor room in the eastern regional hospitals, both assessed by head nurses and nurses' self-assessment, held excellent level of competency, next were at the good level, and none was at the level of 'need improvement'.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ก
สารบัญ.....	ข
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการจากการวิจัย.....	9
ขอบเขตการวิจัย.....	9
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะ.....	12
สมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพ.....	13
ลักษณะงานและบทบาทหน้าที่ของพยาบาลวิชาชีพห้องคลอด.....	17
การพัฒนาแบบประเมินสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพห้องคลอด.....	34
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	47
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	58
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	58
การพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่าง.....	74
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	74
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	75

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิจัย.....	76
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	76
5 สรุป และอภิปรายผล.....	92
การตรวจสอบความตรงตามโครงสร้าง.....	100
ข้อเสนอแนะ.....	103
บรรณานุกรม.....	105
ภาคผนวก.....	110
ภาคผนวก ก.....	111
ภาคผนวก ข.....	113
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	130

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 สมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพแต่ละระดับในห้องคลอด ในการพยาบาลระยะก่อนคลอด.....	48
2 สมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพแต่ละระดับในห้องคลอดในการพยาบาลระยะคลอด....	50
3 สมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพแต่ละระดับในห้องคลอด ในการพยาบาลระยะหลังคลอด 2 ชั่วโมง.....	52
4 สมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพแต่ละระดับในห้องคลอดในการบริหารจัดการ	54
5 สมรรถนะพยาบาลวิชาชีพห้องคลอด จำแนกตามลักษณะสมรรถนะ.....	60
6 Blue print แบบทดสอบความรู้ จำแนกตามลักษณะของสมรรถนะ.....	65
7 เกณฑ์การตัดสินระดับสมรรถนะ.....	70
8 จำนวนและร้อยละของพยาบาลวิชาชีพห้องคลอด ในโรงพยาบาลศูนย์เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามข้อมูลทั่วไป (n=41).....	77
9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด สูงสุดของอายุ ระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน ตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพ และระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานห้องคลอดของพยาบาลวิชาชีพห้องคลอดในโรงพยาบาลศูนย์ เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (n=41).....	77
10 จำนวนและร้อยละของพยาบาลวิชาชีพห้องคลอดในโรงพยาบาลศูนย์เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามระดับสมรรถนะด้านความรู้ (n=41).....	78
11 จำนวนและร้อยละของพยาบาลวิชาชีพห้องคลอดในโรงพยาบาลศูนย์ เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามระดับผลการประเมินสมรรถนะด้านทัศนคติ ตามการประเมินของหัวหน้าห้องคลอด และการประเมินของพยาบาลวิชาชีพ (n=41).....	79
12 จำนวนและร้อยละของความสอดคล้องในผลการประเมินระดับสมรรถนะด้านทัศนคติ ตามการประเมินของหัวหน้าห้องคลอด และการประเมินของพยาบาลวิชาชีพจำแนกตามระดับความแตกต่างของการประเมิน (n=41).....	80
13 จำนวนและร้อยละของพยาบาลวิชาชีพห้องคลอดในโรงพยาบาลศูนย์ เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามระดับการประเมินผลด้านทักษะความชำนาญ ตามการประเมินของหัวหน้าห้องคลอด และการประเมินของพยาบาลวิชาชีพ (n=41).....	81

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
14 จำนวนและร้อยละของความสอดคล้องในการประเมินผลระดับสมรรถนะด้านทักษะ ความชำนาญตามการประเมินของหัวหน้าห้องคลอด และการประเมินของพยาบาล วิชาชีพ จำแนกตามระดับความแตกต่างของการประเมิน (n=41).....	82
15 จำนวนและร้อยละของพยาบาลวิชาชีพห้องคลอด ในโรงพยาบาลศูนย์ เขตภาค ตะวันออก จำแนกตามระดับการประเมินสมรรถนะโดยรวมด้านความรู้ ด้านทัศนคติ และด้านทักษะความชำนาญ ตามการประเมินของหัวหน้าห้องคลอด และการประเมิน ของพยาบาลวิชาชีพ (n=41).....	83
16 จำนวนและร้อยละของความสอดคล้องในการประเมินผลระดับสมรรถนะโดยรวม ด้านความรู้ ด้านทัศนคติ และด้านทักษะความชำนาญ ตามการประเมินของหัวหน้า ห้องคลอด และการประเมินของพยาบาลวิชาชีพจำแนกตามระดับความแตกต่างของ การประเมิน (n=41).....	84
17 จำนวนและร้อยละของความสอดคล้องในการประเมินผลระดับสมรรถนะพยาบาล วิชาชีพห้องคลอดตามคุณลักษณะที่กำหนดของ Benner (1984) กับระดับสมรรถนะ พยาบาลวิชาชีพห้องคลอดตามแบบประเมินระดับสมรรถนะ โดยหัวหน้าห้องคลอด (n=41).....	85
18 คำมัธยฐานคะแนนการประเมินระดับสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพและผลการวิเคราะห์ ความแตกต่างของคะแนนการประเมินระดับสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพ โดยหัวหน้า ห้องคลอด ตามจำนวนปีที่ปฏิบัติงาน (n=41).....	86
19 ผลต่างค่ามัธยฐาน และผลการทดสอบรายคู่ โดยวิธี Mann-Whitney U.....	87
20 คำมัธยฐานคะแนนการประเมินระดับสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพและผลการวิเคราะห์ ความแตกต่างของคะแนนการประเมินระดับสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพ โดยพยาบาล วิชาชีพประเมินตนเอง ตามจำนวนปีที่ปฏิบัติงาน (n=41).....	88
21 ผลต่างค่ามัธยฐาน แลผลการทดสอบรายคู่ โดยวิธี Mann-Whitney U.....	89
22 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของพยาบาลวิชาชีพห้องคลอด เกี่ยวกับการใช้แบบประเมินสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพห้องคลอด (n=41).....	90
23 จำนวนและร้อยละความคิดเห็นของพยาบาลวิชาชีพห้องคลอด ในการปรับปรุงแบบ ประเมินสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพห้องคลอด (n=41).....	91

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	8
2 แสดงชนิดของรูปrik.....	42
3 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	58